

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 399/2020-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovéj a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 46 a čl. 10 ods. 1 a 2 a čl. 32 a čl. 36 Listiny základných práv a slobôd postupom Krajskej prokuratúry v Nitre a jej upovedomením č. k. 1 Ko 316/20/4400-6 z 27. júna 2020 a takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti [REDACTED] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e**.
2. Ústavnú sťažnosť [REDACTED] **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou v petite namieta porušenia základných práv podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) a čl. 10 ods. 1 a 2 a čl. 32 a čl. 36 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Krajskej prokuratúry v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“) a jej upovedomením č. k. 1 Ko 316/20/4400-6 z 27. júna 2020 (ďalej len „napadnuté upovedomenie krajskej prokuratúry“).

1.1 Okrem označených práv sťažovateľ namieta aj porušenie iných základných práv a tiež článkov ústavy, napr. čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 2, listiny z dôvodu, že krajská prokuratúra sa vôbec nevysporiadala s jeho argumentmi, vec racionálne a objektívne neposúdila v zmysle § 2 ods. 10 a 12 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ nesúhlasí s hodnotením dôkazov vykonaných krajskou prokuratúrou. Namieta, že konaním osoby [REDAKOVANÉ] (ktorý nebol ani trestne stíhaný a viackrát napadol verbálne jeho rodinu a dieťa, pozn.) došlo aj k morálnym dôsledkom na jeho rodinu, a tým aj k porušeniu ustanovení „*zákona o rodine*“, pričom krajská prokuratúra neskúmala ex offio aj jeho citový vzťah k chorému dieťaťu. Krajská prokuratúra tieto skutočnosti prehliadla a len uviedla, že útoky zo strany tejto osoby nemohli mať na sťažovateľa žiadny vplyv. Sťažovateľ však trvá na tom, že ak tieto útoky prebiehali na každodennej báze, mali zásadný vplyv aj na jeho psychický stav a duševné zdravie.

3. Sťažovateľ nesúhlasí aj s predchádzajúcim postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Komárne a Okresnej prokuratúry Komárno, ktoré nevzali spomínanú osobu do väzby v čase spáchania týchto skutkov.

4. Sťažovateľ tiež nepriamo uvádza (vyplýva to aj z napadnutého upovedomenia krajskej prokuratúry, pozn.), že v zmysle čl. 6 ods. 5 príkazu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) sp. zn. 11/2019 z 28. novembra 2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom trestnom konaní nemal účinný prostriedok nápravy (ďalej len „príkaz“), pretože opakovaná žiadosť v tej istej veci sa už nevybavuje, a o tom nemal byť sťažovateľ ani upovedomený. Z tohto dôvodu podal iba ústavnú sťažnosť.

5. V petite ústavnej sťažnosti sťažovateľ, žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho označených práv podľa ústavy a listiny v bode 1 napadnutým upovedomením krajskej prokuratúry. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd napadnuté upovedomenie zrušil a vec vrátil krajskej prokuratúre na ďalšie konanie. Súčasne sa domáha náhrady trov právneho zastúpenia, ak mu bude na základe jeho žiadosti, ktorú priložil k ústavnej sťažnosti, ustanovený právny zástupca v konaní pred ústavným súdom.

II.

Relevantná právna úprava a právomoc ústavného súdu

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa § 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, I. ÚS 348/2019 a podobne).

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (i čl. 36 ods. 1 listiny) každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12.1 Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k týmto označeným právam v zásade identické.

12.2 I keď sťažovateľ poukazuje iba na porušenie čl. 46 ústavy a čl. 36 listiny bez špecifikovania konkrétneho odseku tohto ustanovenia, z obsahu ústavnej sťažnosti je možné s určitosťou vyvodit', že namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, t. j. svojho základného práva na inú právnu ochranu.

13. Podľa čl. 10 ods. 1 listiny každý má právo na zachovanie svojej ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Podľa čl. 10 ods. 2 listiny každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

13.1 Podľa čl. 32 ods. 1 listiny rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Osobitná ochrana detí a mladistvých je zaručená. Podľa čl. 32 ods. 2 listiny žene v tehotenstve je zaručená osobitná starostlivosť, ochrana v pracovných vzťahoch a zodpovedajúce pracovné podmienky. Podľa odseku 3 tohto článku deti narodené v manželstve i mimo neho majú rovnaké práva. Podľa čl. 32 ods. 4 starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti ich vôli iba rozhodnutím súdu na základe zákona. Podľa čl. 32 ods. 5 rodičia, ktorí sa starajú o deti, majú právo na pomoc štátu a podľa odseku 6 tohto článku podrobnosti ustanoví zákon.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti a právne posúdenie veci ústavným súdom

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny napadnutými upovedomením krajskej prokuratúry (z inej ústavnej sťažnosti vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. I. ÚS 518/2019) vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Komárno sp. zn. 1 T 45/2001 z 31. októbra 2002 odsúdený pre trestný čin vraždy, za ktorý mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov a 6 mesiacov, z výkonu ktorého bol podmiennečne prepustený 22. marca 2010 na skúšobnú dobu v trvaní 7 rokov. Ďalším rozsudkom okresného súdu č. k. 11 T 66/2014-2951 z 20. októbra 2016 bol

sťažovateľ uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby, ktorého sa dopustil v období od 31. júla 2013 do 13. februára 2014, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 11 rokov nepodmienečne a súčasne mu bolo uložené protialkoholické liečenie ústavnou formou. Okresný súd pri ukladaní trestu odňatia slobody okrem iného zohľadnil, že išlo o opätovné spáchanie zločinu, zločin bol spáchaný na viacerých osobách a v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z predchádzajúceho výkonu trestu odňatia slobody.

15. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa a namietaného postupu krajskej prokuratúry v predmetnej veci konštatuje, že krajská prokuratúra sa podaním označeným ako „*žiadosť o preskúmanie postupu Okresnej prokurátorky v Komárne*“ riadne zaoberala a o spôsobe preskúmania jeho trestného oznámenia podaného 18. decembra 2019 ho aj riadne vyrozumela. Postup krajskej prokuratúry v napadnutom konaní považuje ústavný súd za zákonný (keďže obsah upovedomenia sťažovateľ dobre pozná a priložil ho aj k ústavnej sťažnosti, preto ani z jeho obsahu na 4 stranách osobitne necitoval, pozn.).

16. Len nesúhlas sťažovateľa s názorom krajskej prokuratúry, ktorá sa opierala aj o ďalšie skutočnosti zistené inými orgánmi činnými v trestnom konaní, a ani prípadné nedanie priamej odpovede na jeho argumenty vo vzťahu k jeho maloletému dieťaťu (bod 2) nemôžu viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti názoru krajskej prokuratúry a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jej právny názor svojím vlastným (m. m. III. ÚS 154/09, IV. ÚS 85/2011).

17. Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy tiež nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby orgány verejnej moci preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania. Ústavný súd tiež vyslovil, že právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby proti nej na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (napr.

II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, II. ÚS 28/06, III. ÚS 526/2016, I. ÚS 539/2017, II. ÚS 120/2018). Takéto základné právo nie je upravené ani v ústave ani v Trestnom poriadku (I. ÚS 126/06, III. ÚS 16/06, IV. ÚS 17/09, II. ÚS 526/2013). Inak povedané, právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je možné vykladať tak, že by garantovalo úspech v konaní či zaručovalo právo na rozhodnutie, ktoré zodpovedá predstavám sťažovateľa.

18. Ústavný súd ešte zdôrazňuje, že ak orgány činné v trestnom konaní po zvážení všetkých okolností prípadu nerozhodli o trestnosti skutkov, ktoré boli predmetom trestného oznámenia sťažovateľa, nemohli porušiť jeho zákonom ani ústavou chránené práva. Nikto totiž nemá právny nárok a už vôbec nie ústavnoprávny nárok na to, aby jeho podaniu bolo vyhovené. Ak vykonané dôkazy, resp. zistenia orgánov činných v trestnom konaní, nedávajú podklad na začatie trestného stíhania alebo pokračovanie v ňom, nemôže príslušný orgán činný v trestnom konaní začať konať alebo pokračovať v konaní, prípadne nariadiť, aby sa trestné konanie začalo alebo sa v ňom pokračovalo. Sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu má iba zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa s jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán riadne zaoberal. Nemá však nárok na to, aby výsledok konania zodpovedal jeho predstave (napr. II. ÚS 88/99, IV. ÚS 423/09, I. ÚS 72/2020).

19. Trestný poriadok upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní. Ústavný súd nepatrí medzi orgány činné v trestnom konaní a nie je ani súčasťou sústavy všeobecných súdov, ktorým je zákonom zverený výkon trestného súdnictva.

20. Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (bod 2 výroku rozhodnutia), pretože nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi napadnutým upovedomením krajskej prokuratúry a označenými základnými právami podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj ostatnými článkami listiny uvedenými v bode 13 a 13.1, ktorých porušenie sťažovateľ namieta.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

21. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu k preskúmaniu toho, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

22. Ústavný súd vychádzal predovšetkým z toho, že hoci sťažovateľ nebol zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, jeho ústavná sťažnosť mala náležitosti vyžadované zákonom o ústavnom súde. Ústavná sťažnosť bola aj primerane odôvodnená a obsahovala aj petit. Sťažovateľ požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ale na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde) a v danom prípade nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Preto predmetnému procesnému návrhu sťažovateľa ústavný súd nevyhovел (bod 1 výroku rozhodnutia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok

V Košiciach 10. septembra 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu